

אנו עולים על אל-גימאר

מאת קפיטן ר. אינגרסון

טנקים ורכב של „גושאיוזין“. ובינות מפלצות אלה יכולת להבחין גם בצלליותיהן הקצרות יותר של המכוניות הקטנות.

כלי הרכב היו כולם ללא זיע, אולם המישורים נראו שוקק־חיים. משטחו של המדבר רחש תנועה; התנועה היתה אטית וללא תבנית ברורה. רק אח"כ הבחנת שהיתה זו תנועתם של אנשים — אנשים רבים. רבים מאוד, — הנוטים הצדה מן הדרך. ונעים קדימה, אל עבר ראש־השורה של כלי הרכב.

האנשים נעו, חלקם בשורות וחלקם במפוזר ללא מבנה מסוים.

בהטותך אוזן, יכולת להבחין בשני קולות. יכולת לשמוע — ממרחק — את קול המנועים בנועם; ודאי עוד מתקדמים הם במעלה הדרך — שם מאחור; ומכל העברים סביב נשמע קול מצעדן וחריקתן של אלפי רגלים על פני החול והסלעים — כקול משבר־רי גליים. מבעד לקול השקשוק נישאו קולות הקשתן של אבן באבן, עמומים עוד יותר מקול השקשוק. ועוד עמום מהם נישא בחלל קול נקישתה הקלה של מתכת במתכת, עת מן־הוא טען כלי־יריה, או החליק בריח רובהו, הלך ושוב, או הטיח, זו בזו, חתיכות־ציוד עשירות־מתכת. לא שמעת כל קולות אחרים מלבד אלה, — לא קולות־קריאה, אף לא קולות אחרים המתלווים כרגיל לתנועה.

כך נערכה ונכונה ההתקפה — וחכתה לביצועה. במצב זה מצאנוה — לויטננט־המחלקה ואנוכי — עת חזרנו לקיום שלנו, מהשטח שבין קוינו לקו־האויב, שטח שהוגן ע"י שדה־מוקשים שהוסר עתה. על דינו.

בשעה האחת־עשרה ומחצית השעה כלילה שלפני ההתקפה — נעתקו מהמחנה שנים משלושת אגדי־הקרב¹ של הדיביוזה, ונעו אל עבר נקודת־הזינוק — ליד עמדת־החוף של ה„רינג־ריים“.

הדרך — במקום בו היא עוברת על פני אותה עמדת־החוף שעל הגבעה־הכיפה — מטפסת על גבי מעלה־קרקע, ומוגבהת עוד יותר ע"י סוללה שפוכה. יכול היית לעמוד בנתיב־הדרך ולהסתכל אחורה, אל עבר גפסה — כשהמישור רחב־הידיים יורד והולך בשיפוע, כדי אפ" שרות ראייה מעל לגבי המכוניות שכיטו אותה שעה את פניו.

הדרך הישרה השתרעה בקו מקביל לרכס ההר — במרחק מיל אחד או שנים מהמקום בו הפכו מרגלות הגבעות למדרונות תלולים.

מעבר לדרך, אלפי צורות אפורות, גדר

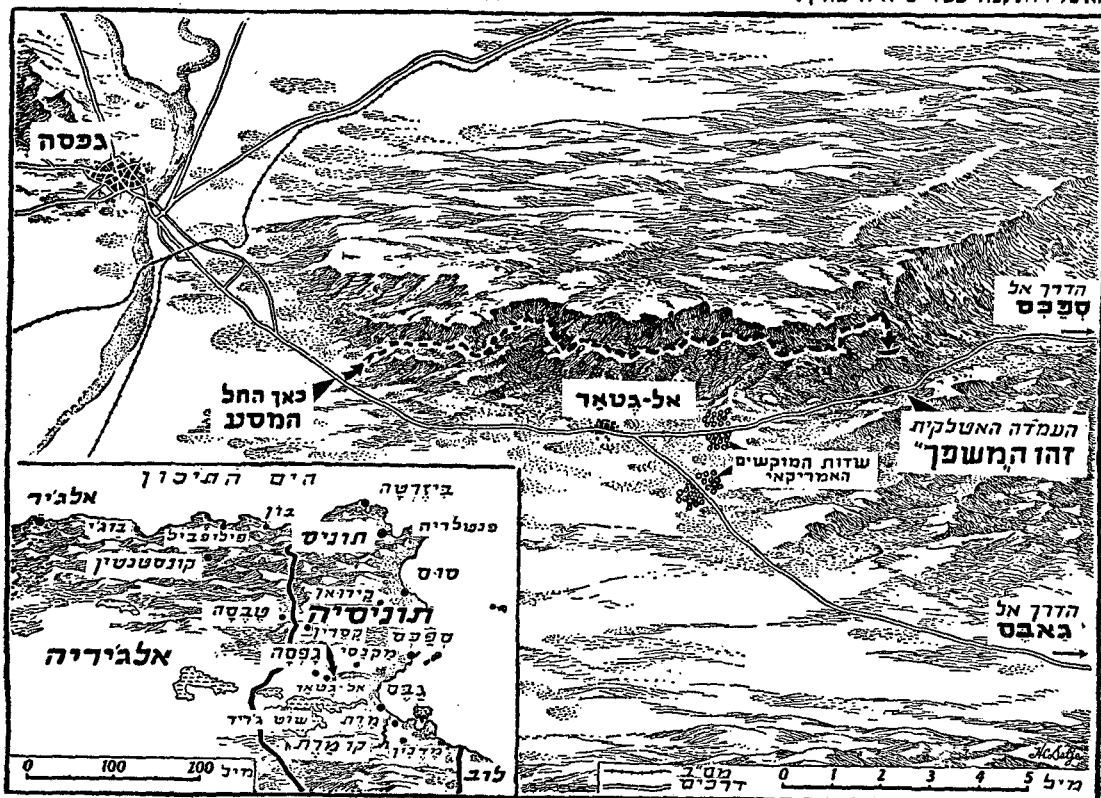
לות וקטנות, שכל אחת מהן משליכה באור־הירח את צלה השחור, נראו לחוצות בין הדרך להר — וכן מפוזרות מעבר לדרך. הרחק יותר, לשמאל הדרך — בין הסלעים ואדמת החול המבותרת, קבעה את מושבה סוללה אנטי־טנקית. קני־תותחיה השחורים, יצוקי־הפלדה, החזירו את אור הירח בפסים מכסי־פים. הצללים הראשונים, שאותם צדה העין מאחור־ריהם, היו צללי כלי־רכב ומכוניות־משא גדולים.

(1) „אגד־קרב“ — בצבא האמריקני: צירוף ארעי של יחידות מסוגי־חיל שונים. כרגיל: רגימנט רגלים ובטליון (ולעתים אף רגימנט) של ארטילריה, וכן יחידת־מהנדסים, ועוד. שלושת „האגדים“ של דיביוזה — לפי שלושת הרגימנטים הרגליים שבה. — המערכת.

שנועדו להתקדם, עם שחר, כל אחד לאורך אחד משני זרועות-הדרך. הצלחת ההתקפה על דרך ג'בס היתה תלויה לחלוטין בהתקפה שעמדה להי ערך על זרוע-הדרך השמאלית, לעבר ספאכס. על כן התכוונו להקדים את התקפתנו אנו — זו שעל דרך-ספאכס — בשש שעות לעומת האחרת. מתוך עיון במפה ניתן היה להבין בנקל את הסיבה לתלות זו. זרוע הדרך הימנית — זו שהובילה לגבס — השתרעה על פני מישור פתוח, התחום בצדו האחד באגם-מלח, ובצדו השני — בחומת-הר

וכל אשר ראו עתה עינינו באור-הירח — יעבור עם שחר להתקפה. הסוללות שליד עמדת-החזק של הרינג'רים הוצבו בעמדות, שנועדו לשגר את אשן על הדרך בה חורנו זה עתה לקוים שלנו. הקצינים במכונית שעל פניה עברנו — היו בדרכם לבחור נקודת-תצפית, ממנה יוכלו לקיים בקרת אש-הסוללות. מיד יוקם עמדם קשר ע"י חוטי-טלפון, למען יוכלו — לכשתחלנה הסוללות לירות — להתקשר בטלפון, לצפות אל האש, ולתקנה ככל שיהיה צורך.

צוקית. אם לא יכלה שם ההתקפה ליהנות מכל מחפה שהוא — הרי כן היה הדבר גם באשר להגנה. ואלו הדרך שהולכה לספאכס, השתחלה דרך מיצר הרים כה נוח להגנה — עד שמומחים צבאיים היו ראויים לסליחה, לו-השתמשו לגביו בביטוי: „בלתי ניתן להכבש“.

למיצר-הרים זה היתה צורת משפך. על פני פיר „המשפך“ היו זרועות רצועות רחבות של מוקשי אויב — הם צוינו על מפתנו — ומאחורי מוקשים אלו נמצאו סבכות עבות של תיל. על פני הדרך הצרה שבאמצע הוצבו, במרחקים זה מזה, מחסומי דרך כבדים של אבן, ושדות-מוקשים נוספים הונחו

נמצאו שם שתי סוללות שנערכו בסמוך לעמדת הרינג'רים. האחת — יכולת להבחין בכך — כוונה לירות לאורך הדרך שהובילה לספאכס; — השניה לאורך הדרך שהובילה לגאבס. מאחר ששדות-המוקשים שלנו — שתפקידם היה להאיט את התקדמותו של כוח-אויב העלול להופיע, — פונו מלפני קוינו, שומה היה עתה על תותחים אלה למלא תפקיד זה. הדיכויזה עמדה לפתוח בהתקפה — ואלו תותחים אלה היו דרוכים כלפי התקפת-נגד. הרי כל מה שידעתי על תכנית ההתקפה: מה שראינו שם, במישור, היתה בו התכונה לא למערכה אחת, אלא לשתיים. היו שם שני אגדי-קרב.

מנינו כ־5000 חייל־רגלי — בתוספת בטליון של ארטילרית־שדה, שהנו גורם־לואי תדיר לאגד־קרב. האויב ידע להעריך אל נכונה את ה„משפך“ בהתאם לתאור שניתן לעיל. הוא ידע באיון קלות ניתן להגן עליו מפני התקפה חזיתית. בעמדו ב„משפך“ — היה האויב צופה בצדדיו התלולים, המטפסים לגובה של 1.800 רגל, ובמקומות מסוימים כמעט במאונך, — לפסגות מזדקרות, חדודות־שן.

האויב אמר לעצמו: צדי־בקעה אלו אין בהם משום בעיה לגבינו, מאחר שרק עזי־הרים יסכינו לספס כם. קיים רק הצורך להגן על פי ה„משפך“, ובכן, האויב חפר את עמדותיו וקבע מקומם של תותחיו והניח את מוקשיו ואת התיל, על מנת למנוע בעד אפשרות חדירה אל פ־המשפך, ובשיאים הגבוהים, שמשני הצדדים, ראה אך מקומות לעמדות־תצפית, מהן יוכל ליתנות משדה־ראיה ארוך־טווח, — להזהיר בעוד מועד משיראו האמריקאים מתרכזים להתקפה.

אולם מה שהאויב נלאה להבין — היא אפשרות הפגיעה בעמדתו ע״י התקפה שתונחת לא בפי ה„משפך“ אלא ממש ב„צואר“ שלו. וכן לא ידע כי קיים נתיב אשר דרכו אפשר לבצע התקפה כזאת.

ואלו האמריקאים השכילו לתפוס שתי עובדות אלו, אע״פ שאי־אפשר היה להסיק גם אחת מהן רק בעזרת עיון במפה. אפילו המפות שבקנה־המדה הגדול ביותר ציינו רק באופן סתמי את קו־תחומיו הכלליים של ה„משפך“, ולא נתנו כל פרטים על טיב שפועיר־צדדיו.

יחידת מדידות־שדה היתה נזקקת לעבודה במשך שנה על מנת להעלות על מפה, באופן מדויק ובפרטות, את קו־י פני הקרקע של אותו מעבר. כנראה שלא נמצא מעולם מודד שינסה בזאת את כוחו — ואף ציוני תו־י הקרקע שעל המפה הצרפתית הטובה ביותר, דיוקם לא היה יותר ממה שניתן להשיג בתרשים חפשי.

פלגות־הסיור של יחידות ה„רינג'רים“ האמריקאיות, הסיירים והפטרו־לים, למדו מה משמעותם של הסלעים תוך פגישה בלתי אמצעית. הם למדו אותם במהירות ובדיקנות משך לילות ספורים, בטפסם ובגולשם סביב לפאת עמדת האויב, וכמקובל בכל עבודת־חקר טובה — השתמשו בכל האמצעים והמכשירים המיועדים להשגת ידיעות. ולדיעות שרכשו בעצמם צרפו את הידיעות מפי הרועים הערביים.

ובכן, — ביום שלפני ההתקפה — ידעו והבין האמריקאים משהו שלגביו היו הגרמנים והאיטלקים

במרחקים שביניהם. במעלה שיפועיו המחוּספסים של „המשפך“ נמצאו עמדות־תותחים, שנחפרו בסלע — כשכל אחת מהן נמצאת מעל העמדה האחרת ומאחוריה. כל צד של „המשפך“ יכול היה להפות על הצד השני, ולשני הצדדים היה שדה־אש פתוח החוצה, מעל לתיל ולמוקשים. היו שם רובים א.ט. ומכ״י כבדות ומכ״י קלות, והרחק יותר, במעמקי הבקעה — הוביצרים של 88 מ״מ.

כל זה הוּוה בעיה — שממש לא תאומן — בסוגית התקפה חזיתית. הארטילריה שלנו יכלה לירות על עמדה זו רק כשהיא לגמרי מגולה, על פני המישורים השטוחים; בעוד שכל כלי־היריה של האויב — אשן היתה שלוּבה ומשולבת, להמטיר מות על כל הקרב אל פי ה„משפך“ ברגל.

והנה, לא זו בלבד שהכניסה לתוך ה„משפך“ הוּוה היתה כה קשה — אלא שפיו גם צפה על פני הדרך שהובילה לשדה־הקרב האחר. אם השדרה, התוקפת לאורך הדרך לגבס, תעזו ותשליך את יתבה, ותזנוק חיש על פני מלכודת־מות זאת — אז תמצא עצמה נתונה, לשבט או לחסד, לאיום התקפה שתפתח מפי „משפך“ זה. כי כאן יכול היה האויב להופיע באגפה של אותה מערכה שניה.

ובכן — ראשית היה שומה להוציא תחילה מכלל פעולה את ה„משפך“ שהוביל לספאכס, ואח״כ לכבשו — לפני שאפשר יהיה להתקדם בבטחה לעבר השני.

מטרננו היתה, אם כן, כיבוש ה„משפך“; שתי משימותינו היו: ראשית, למנוע מהאויב את השימוש ב„משפך“, וע״י כך להגן על האגף של המערכה האחרת; ושנית — להשתלט על ה„משפך“ עצמו, בתורת דרג־מעבר נוסף, שני, למצא מן ההרים למישורים שבעורף כוחותיו של רומל. אמנם, ה„משפך“ תמיד היה נשאר בגדר אורחה משנית; מפני שהדרך לספאכס היתה דרך־עפר, וכפי שנפל בחלקי לגלות עד מהרה — מאוד עלולת־פגיעה ע״י הפצצה בצוארו הצר של ה„משפך“. הדרך הסלולה היתה זו שפנתה דרומה, אל עבר גבס, ובכיוון ההוא לא היו כל „צוארי־בקנוק“ צרים.

„המשימה שלנו“ — „אנחנו“, דהיינו אלה שהיוו את אחד משלושת אגדי־הקרב של הדיבזיה ה־1. לאגד־הקרב שלנו — שנקרא ה־26 — סופח הבטליון מס. 1 של הרינג'רים, ואלו אל אותו בטליון־הרינג'רים שוב סופחה פלוגה „ד“ מבטליון־המהנדסים מס. 1. פרושו של דבר היה — ש„אנחנו“

בורים גמורים — שהצד הצפוני של המעבר, בו החזיק האויב, היה מבותר ושסוע עד כדי היותו רציף במיצרים, לועי־משפך, אוכפים ומדרונות. כל אלה התפתלו והתעקלו לכאן ולכאן — מזדקרים כדי 300 רגל, וגופלים פתע במאתים רגל. בהתחברם יחד — יכלו לשמש מעין שביל עליו יוכלו אנשים לעבור בשורה עורפית.

במעוף צפור היה המרחק רק 5 מיל. בנתיב־מסע של 10 או 12 מיל, יכול היה אדם לעבור על פני שטח זה בהליכה, פרט למקום אחד, ואלו שם היה נתקל בצורך לטפס טיפוס־הררי לגובה 20 רגל, אך בשר־שרת־אנשים יוכל האחד לעזור לשני.

לו היה האויב מבחין בעובדה זו, אזי ודאי היה גם נותן דעתו לכך שיתכן לעבור את כל אותה הדרך מבלי שתראה צלילתו של אדם, ולו גם פעם אחת, אל מול ק־הרקיע, ומבלי שיגלה עצמו מטרה לתצפית ישרה שתקוים מתוך מעבר־ההרים הנ"ל. ואז היה האויב גם רואה שאותה דרך מסתיימת במיצר צר — ממש מאחורי הצוק בן 1000 הרגל אשר היווה את חומת־המעבר בחלקו הצר ביותר של „המשפך“; במלים אחרות — בדיוק בעורף מערך־המגן שלו.

אילו ידע כל זאת — יכול היה האויב לחזות מראש את מפלתו לו רק הותיר לאמריקאים להפתיעו, ע"י כך שיבואו באותה דרך־עקיפין. משרק היו האמריקאים מצליחים לקנות לעצמם שביתה על אותה הגבעה מעל לחלקה הצרה ביותר של עמדת האויב — הרי שממש „היו רוכבים על צוארו“; אילו רק ידע האויב דבר מכל אותם הדברים — לא היה מופתע לעולם, כי בכל הנתיב הארוך של המסע, במעלות ההר ובמדרותיו, — כמעט ולא היתה גם נקודה אחת שלא ניתן היה להגן עליה ע"י כיתה אחת של מכונות־ירי.

תכנית־ההתקפה היתה ערוכה ברוב־כשרון; אולם צריך היה גם לבצעה ברוב כשרון. היא הצריכה ניצוח על אלפי אנשים וכלי־נשק, תוך חישוב ודיוק מרובים, יתר־על־כן, — כפי שנראה כבר ממבט ראשון, משרק הבינות את טיבו של השטח הזה ואת הבעיה שהוא מציג, — שומה היה על ההתקפה שתבוצע לא רק כאפתעה, אלא שגם תהא כה פתאומית ורב־ההלם, כה מוחצת ודראמטית, עד כדי שיתקו המוחלט של האויב, וזאת, — משום שאם תשיג משהו פחות מכן — יוכל האויב לרכז את חיילותיו להתקפת־נגד — ואז היה מאזן עד מהרה את יתרונם של האמריקאים שבעמדת הפסגה שלהם.

כי, בעוד האמריקאים יכולים להגיע לראש הגבעה, — הרי אינם יכולים, כמובן, לשאת עמם כל כלי־נשק כבדים פחות או יותר; ולכל כלי־הנשק שיוכלו לשאת עמם — יצטרכו לשאת גם את התחמושת. אם כן, הרי שלאנשים המגינים על הבקעה לא היה לחשוש אלא בפני אותה תחמושת שהאמריקאים ישאוו על עצמם; וזו תהא מיצרך שיאול עד מהרה, ואלו משיאול יהיו בלתי מסוכנים ממש כאותן עזים הרועות בהרים.

עמדת־המגינים שבפי ה„משפך“ היתה כה בצורה, עד שלא הוצרכו לדאוג לה, והם יכלו להפקידה בידי תריסר אנשים, בעוד היתר יצודו את אותם מחרפי־נפשם־מנגד שיעזו לטפס ממש על גב האויב כשאתם רק קצת פגזי־מרגמה וחגורת. כדורים של תחמושת־רובים לאיש.

על מנת לקדם פני מצבים כאלה היה על ההתקפה האמריקאית לסמוך על האפתעה, ההלם, והטלת האימים — וכאינדיאנים בשעתם, צריכים היו להגיח תוך יללת־קרב.

כל זה הינה חלק מתכנית המערכה — כפי שציפו לה ותיכננו לקראתה. התפקיד להגיע לשם ראשונים ולהנחית את מכת־ההלם, — נמסר ל„רינג'רים“. עליהם היה להתקיף בעוצמת־אש רבה, על־מנת להצמיד את האויב למחפורות ולשוחות־השועל שלו; בעקבותיהם צריכים היו לבוא חיל־הרגלים ולסיים את המלאכה ע"י הכרחת האויב מתוך נהיליו. הצלחתה של ההתקפה הראשונה — שפשוט תצמיד את האויב לקרקע — היתה משיגה את משימתו הראשונה של „אגד־הקרב“; למנוע מהאויב את השימוש בדרך העוברת על פני מעבר ההרים; וע"י כך יובטח האגף של המערכה האחרת. המשימה השנייה — כיבוש מעבר ההרים עצמו — תהיה אז רק ענין של זמן ומאמץ. כי עמדת־האויב, שתהיינה מרותקות מהמת האש, אפשר יהיה לתקוף, כל אחת בנפרד, ע"י חיל־הרגלים שלנו, שירכו את פגיעתו על נקודה אחת בזו אחר זו. ה„רינג'רים“ הביאו עמם את הפלוגה ד' מבטליון המהנדסים ה־1, כי לפלוגה ד' היתה סוללת מרגמות בנות 81 מ"מ, וכן משום שבין מהנדסי־הקרב, שהם עצמם אינם בגדר יושבי־אוהל, יצאו לאותה פלוגה מוניטין במיוחד לפעולות סיורי־לילה תוקפניים. ל„רינג'רים“ עצמם היו מרגמות קלות של 60 מ"מ, מרגמות 81 מ"מ של המהנדסים נועדו לשמש לרינג'רים כארטילריה כבדה.

הידיעה האחרונה שפלוגה ד' קיבלה מהקולונל

המפקד על ה"רינג'רים", לפני שיצאה עמם לדרך, הובאה אליה ע"י קפיטן הנרי שלה בעצמו. "כיתות" התופת" שלו היו מפורזות סביבו על הסלעים, ומאחוריו נשענו התותחנים, שמחצאי הזחלים — על חלקיהן הכבדים של המרגמות שנועדו לשאת על שכמם. אפילו באור הירח ניתן היה להבחין שקפטן הנרי מהורהר באיזה ענין. הוא הציץ באנשיו משך רגע לפני שפתח בדבריו, ואח"כ אמר באורח אטי מאוד ובלחש, אך בלחש רם וברור: "זה עתה חזרתי מהקולונל צייטנדן של ה"רינג'רים", שהוא עכשיו הקצין המפקד עלינו. אני רוצה שתדעו שהוא שאלני רק שאלה אחת. הוא שאל אותי אם אני חושב שתוכלו להתקדם צעד בצעד עם ה"רינג'רים". לכשתעופו — חישבו על שאלתו".

התמונה החלה עתה להיות מורכבת. פלוגה ד' של המהנדסים נטשה את הסלעים, שלידם עזבתה כשהיא נחה עליהם, והחלה מסתדרת בצד הדרך — בהודנבה בשדרות בלתי מיושרות. הקפטן הופיע ואמר: "א, הנה אתה", — והודיע כי אחכה עם האנשים, לרץ שיעביר אלי את הידיעה באיזה מקום רוצים בנו ה"רינג'רים". הוא נעלם בשנית. קצינים וחיללים מיחדות אחרות נעו בחשיכה בכל אשר פנית. הרץ בא כמבקש דבר דרך רכזי-האנשים ואני שיערתי שאכן זה הוא, כי הוא בא מהגבעה שידעתי כי עליה מצויים ה"רינג'רים". משהתקדם אל קצה הדרך, נעצר והסתכל סביבו בהיסוס. שאלתי אם הוא מחפש את המהנדסים והוא ענני דרך סמכות: "קולונל צייטנדן רוצה שתביא את אנשיך לשם, אל מרגלות הגבעה. עליך לצאת בעקבותי ואני אראך את המקום".

עתה היו עמי שני מפקדי המחלקות. העברנו את הידיעה לאורך השדרה ויצאנו בעקבות מורה-הדרך שלא חכה לתשובה, אלא כבר נעלם והלך אל מבעד להמון-החיילים. הוא הובילנו למרחק קצר, במעלה הגבעה בצד הדרך, הפנה אותנו למקום בו רצה שנתרכנו, והסתלק לו תוך ריצה קלה.² משהגיעה לשם פלוגה ד', הסתדרו אנשיה במקומותיהם בשדרות-כיתות מחלקתיות, ואני עמדתי על סלע במקום משם יכלו לראותני, והנפתי להם ביד שישב, כי רציתי שינחתו עד לרגע האחרון טרם המסע. מהמקום בו חנינו, יכולתי להשקיף ולראות את המדרונות והמישור בבהירות עוד יותר רבה. בחלקתה הקדמית של התמונה החלו ניכרים סדר

(2) מנהג ה"רינג'רים" — כל הפקודות מבוצעות ממילא, תוך ריצה.

ותכלית. מתוך בלילה החיילים שליד הדרך, היו מדי פעם נפרדות שורות אנשים ומטפסות במעלה המדרון, במקביל לשביל עליו עלינו אנחנו. שורה אחר שורה הסתדרה, נתלכדה והונהגה במעלה המדרון. לא היתה כל אפשרות להבדיל בין יחידה אחת לשנייה, אולם היו אלה אנשירגלים. עתה הוחל במיון היחידות, ורצים אצו חפזו מן האחת לשנייה, בנסותם לגלות מקום כל אחת ואחת — ולהודיע על כך למפקדיהן. כל פקודה לא נשמעה בחלל. הקולות היחידים היו עדיין אלה שמדשדוש הרגלים בקרקע, הקולות הזעירים מנגיעה במתכת. ובסלע, ובמרחק — המית טרטורן המתמיד של מכוניות רבות במסען. המדרון נראה עתה משופע בשדרות אנשים — ככל שניתן היה להבחין היטב בצלליות, — והאנשים ישובו, או שכבו על הקרקע, בתיתם מנוח לכף־רגלם.

העפתי מבט למעלה, אל הגבעה שבתחתיתה המתנו. עתה, מאחר שהירח גבה במסילתו. יכולתי לראות שצלע הגבעה היתה מנוקדת בעשרות מחילות עפר זעירות. היה זה אותו צד של הגבעה שהיה ערפי לגבי האויב ומחילות־העפר היו מגוריהם של הרינג'רים. עתה יצאו שוכני־העפר מהמחפורות ועסקו בפרוק האהלים שהקימום פה ושם על מדרגות שנגרדו על פני המדרונות. מדרון הגבעה היה שופע חיים ופעולה.

הרינג'רים קפצו ודילגו מטה, ממקום החניה, — בצמדים, שלשות, או ביחידות, ברוצם במהירות מטה. בהגיעם למקום בו חתה פלוגה ד' — המשיכו להתקדם בינות לשורותינו ומעלינו. מיד משעברוני. החלו מסתדרים בשורות. נזכרתי אותה שעה באנשים היוצאים מקסרקטיניהם ומסתדרים בתור־לארוחה — שם, במולדת. המחזה היה דומה, רק שחסרו תעלולי־משובה. אנשינו לא נשאו עמם כל תרמילים, אבל לרינג'רים היו תרמילים קלים שנישאו רכוסים לרצועות־הכתפים. מלבד שוני זה — היו מדינו כשלחם: קרסוליות, מכנסים, מקטורן־שדה וכובע־פלדה. משירדו אנשינו לראשונה מן המכוניות, הבחין הקפיטן שאחדים מהם לבשו, מעל למכנסיהם, את הסרבליים (האוברולים) המהודקים לקרסול, הכבדים וכמעט בלתי־יחידים למים — אשר שימשו כחלקם התחתון של מדי־הקרב אשר לחיל־המשורין.

לרוב המהנדסים היו סרבליים כאלה, והם היו נוהגים ללבוש אותם בצינה החודרת של האביב התוניסאי. הקפיטן קרא לסרג'נטים ואמר משהו חריפות: „אמרו להם שיסירו אותם. שום דבר מלבד קרסוליות ומכנסים. הם יצטרכו לעשות מלאכה רבה

בטיפוס" — והסרבליים של־קרב הוסרו ונשלחו חזרה באחת ממכוניות־המשא.

ניצבתי ותכיתי שם, כשאני מסתכל בגיא־החזיון של ההכנה, כאילו התרחש הדבר בעולם־רפאים, — גיא־חזיון של סדר ומשטר מבלי פקודות. קפיטן הנרי חזר כעבור חמשה עד עשרה רגעים. היה עמו חייל גבוה צעיר. הלז נשא עמו על השכם — במקום רובה — את התיבה שממנה מודקר שרביט־הברזל הארוך, שהנה מכשיר האלחוט 511 של קורפוס המאותתים שבצבא ארה"ב, — הוא הוא „השחנע". בידו החזיק את שפופרת־הדיבור אשר לו. הזוג התקרב עדי, והקפטן צותת אל־עבר שני הלויטננטים. „אנו נהווה את הפלוגה השלישית שבשדרת־המסע", אמר, „בראש מערך המסע של פלוגתנו תלכנה שתי כיתות־התופת (כיתות חבלני המהנדסים) ואחריהן — הרגמים. אני אצמד בראש השדרה, אינגרסול יהיה אתי, ואתם תובילו איש את מחלקתו מאחורי המרגמות. אני רוצה שסרג'נט צ'רוואסי יהיה עמדי, והנה זה יהווה את הקשר־האלחוט שלנו עם הרינג'רים. ההצגה עלולה להתחיל עכשיו בכל רגע".

ואח"כ, כסיום למחשבה, צותת אל עבר האנשים, שישמו לב, והודיעם את מה שאמר הקולונל צ'יטנדן מהרינג'רים בדבר אי־הפיגור. עודו מדבר, ואני ראיתי שהענין כבר מתחיל; הבחנתי שהשדרות הקרובות ביותר אלינו, כבר קמו כולן על רגליהן, — ועתה החלו נעות, בזזו אחר זה, במעלה הגבעה — בהתרחקן מן הדרך.

עכשיו תהא בעיתי היחידה שלא לאבד את המגע עם הקפיטן. היכרות של שבע שעות, שיכנעה אותי שהוא בבחינת בחור „נמס בידים" המסוגל להעלים מבלי הודעה מוקדמת. הסתכלתי בצללית שלו. הוא היה אדם גמור, צנום ומהיר־תנועות. נראה היה לי שהאמצעי הטוב ביותר להבחין בו יהיה כלי־היריה שעל כתפו. הלויטננט צדק: — הוא נשא כלי־נשק שדוגמתו טרם ראיתי קודם־לכן, ולו קנה־פלדה מכחיל, דק וארוך; והדבר היחידי שהבינתי בו הוא שמכניסים בו מחסנית מסוג מסויים. אמרתי לו: — „אם רצונך, אחזיק על ידי את הסרג'נט והרדיו. אנו נשמור על מרחק קרוב אליך ככל שנוכל, אולם אתה תמיד תדע ששלושתנו נמצאים יחד".

הוא אמר: „O. K., טוב". ואך צדה עינו בתנועה קלה בשדרה הקרובה ביותר אלינו — ויעלם. האדם הצעיר והגבוה עם האלחוט, שהאזין ברוב הקשבה, — נע, משהמשכתי להתקדם, והתייצב מאחורי הסרג'נט כבר נמצא בתנועה. השדרות שמסביבנו

לא שמו אלינו לב במיוחד, אולם פקודות נלחשו עתה קדימה ואחורה, ובעוד אנו מטפסים ועולים על המדרון, נערכו הרינג'רים במבנה המסע שלהם. הם צעדו בשתי שורות־עורפיות ארוכות, עקלתון־ניות — במרחק של כ־50 רגל האחת מהשניה.

הקפיטן הנרי ניסה לגלות את מקומנו בשייטת; ובעוד אני נווט קו מסע ישר ככל שעלה בדי, היה הוא חומק לו הצידה להתלחש עם אותם קציני הרינג'רים שהצליח להבחין בהם. הרינג'רים הורגלו בעבודת־יחידיו בלילה; כל איש מהם הכיר את קולו ודמותו של רעהו. אולם פלוגתנו מעודה לא צעדה עמם יחד, ואנו לא יכולנו להבדילים זה מזה. יתר־על־כן, לרינג'רים היה נוהג לפתוח במסע בקצב שהוא בבחינת ריצה־קלה לאדם הממוצע. פלוגת רינג'רים אחת, ואחריה האחרת התרחקה והלכה מאתנו. יכולת לציין את הרגע בו עברה על פניך פלוגה, כי בין אחת לשניה הפרידו 10 או 15 רגל. כנראה לא שמעו הקצינים שעתידיים אנו להתלוות עליהם במסע. לשאלותיו של הנרי הם נענו, ללא אומר, בניע ראש בלבד.

לבסוף אמר, בדרך־ארץ רבה, הבחור הנושא את האלחוט: „זוהי פלוגה ה' העוברת עתה על פנינו. אדוני, סבורני שזו היא האחרונה שבשדרה".

קפיטן הנרי לא אמר דבר בנוגע לסדר־המסע שנשתבש, ואנו תפסנו את מקומנו מאחורי פלוגה ה'. הרינג'ר שעם מכשיר־האלחוט, המשיך לכוון. הוא אמר, שוב בהיסוס רב:

„זהו מנהגם של הרינג'רים, אדוני, לצעוד בשדרות־מסע כשמחצית הכיתה בכל שדרה; פירושו של דבר — כל אחת מכיתותיך חצויה לשתיים — חציה בשדרה זו — וחציה בשניה".

קפיטן הנרי צעד כמה צעדים לפני שהחליט כיצד לבצע זאת, ואח"כ, בהניעו בראשו, הניעני לעשות משהו בקשר לזאת. חלוקת הכיתות לשני־חצאים היתה ענין יותר מדי מסובך; במקום זאת, חילקתי את הפלוגה ע"י שהנעתי החוצה, מתוך השדרה, שתי מחלקות, ובהנפת־יד כוונתי אותן אל זנב שדרת־הרינג'רים השניה.

במשך הזמן שדברים פשוטים אלה התרחשו היינו עסוקים מאוד.

בטרם החל המסע היו האנשים סרוחים ונפשים אי־פה אי־שם, וניתנה להם אתראה של רגע אחד בלבד כדי להיות נכונים על רגליהם. היה עליהם לאסור את רתמתם ולחגור את כלי־נשקם ואח"כ להעריך, תוך תנועה מהירה, בשדרה סדירה, מיד

נתחור לנו — ולא יכולנו לדעת זאת עד לאותו הרגע — שעלינו יהיה לגרוע לא בדרך או בשביל, אלא על פני הארץ.

„התנועה על פני הארץ“, כאן — פירושה היה לנו על פני קרקע נוקשה שהיתה כה זרועה בחלוקי-אבן קטנים ובינוניים, ובאבנים בגודל שנים או שלר-שה אגרופים קמוצים — עד כי לא היה שם מקום להניח כף הרגל, שתהא יציבה על הקרקע. יתר-על-כן, האדמה שמתחת לסלעים אלו לא היתה מישורית כי אם התרוממה והלכה, ובהתרוממה — נדמה היה שהיא משתרכת ומשתפעת אנה או אנה, כך שלעתים צעדנו במעלה מדרון, לעתים לאורך צד אחד של הגבעה ולעתים לאורך צדה האחר.

הדבר היחיד שלא השתנה משך פרק המסע הראשון, היה שלאחר כל עשרה צעדים נמצאנו מספר רגל יותר גבוה מאשר בתחילתם.

וראה: קצת יותר ממחצית האנשים שבשדרת המהנדסים נשאו — כמוני — רק רובה, מנות-מזון, רימונים ותחמושת מסוגים שונים, אולם ציוד זה לא היה ארוך במיכלי-משא שאפשר לאדם להתעלם ממנו תוך הליכתו. ציוד זה היה תחוב בחזה מקטורני-השדה שלנו, בלט מכיסינו, והיה כרוך סביב המתנים ומעל לכתפיים. להתקין את כל האביזרים הללו למסע על פני נתיב שטוח, היה מצריך קצת-טיפול, — לא כל שכן כשכל אדם ואדם צריך היה להתקין לעצמו את אביזריו למסע בעודו נע ומטפס במהירות על פני שטח שכמעט לא ניתן למדרך כף-רגל.

ואולם, האנשים שבכיתות המהנדסים האחרות היו, נוסף על-כך, עומסים חלקי-מרגמה שמשקלם מ-35 עד 45 ליטרא, — בנסותם לאזן אותם על כתפיהם, או להכניסם מתחת לבית-שחים או למצוא כל דרך אחרת שבה יוכלו להחזיקם, שלא בכוח שרירי-האצבעות בלבד. וכאשר לקצינים, שכל אחד מהם נשא גם הוא כלי-נשק, תחמושת, ומנות-מזון — הרי עליהם היה גם לשאת כל אלה, וגם למצוא איזו שהיא דרך לסייע או להד-ריך בעצה אחת אותם האנשים שבחלקם נפל לשאת כנטל-המעמסה הכבד ביותר, הקשר

קרים על ידי לחישת הודעות אחורה, עד לאחרונים בשדרה. קפיטן הנרי לא מצא עצה אלא להודיע שהאנשים שלא נשאו חלקי מרגמה יתחברו לצוותים עם נושאייהם ויתחלפו ביניהם לסירוגין, כך שאף איש לא יאלץ לעמוס את המרגמות מבלי הפסקה.

בינתיים היו לי צרותי שלי. היות ולא נתנסיתי בחזרה להתקנת עצמי לנשיאת כל אותם אביזרים, לא חזיתי מראש את הפגמים שעמדו לנבוע בלבושי ובחגוריי. חגורת-האקדח שלי היתה רפויה מדי, — ובתוקף משקלם של האקדח, התחמושת ומימיה מלאה, — ירדה ורכבה על המותנים, בדיוק במקום בו פותחות רגלי בתנועה. דבר זה הניח לה לחגורתי השניה, — זו שנישאה בה התחמושת — לזחול מטה על פני בטני עדי הגיעה לשולי מקטורן-השדה. מיד שכדבר זה קרה — החל כל המטען שתחתני בחזית מקטורן-השדה לרצד, להתנווד אנה ואנה, להשתחל ולבצבץ — עד שבתחילה היתה זו קופסת שימורים שנסתננה ונשרה החוצה ואחריה רימון כבד, ובעקבותיו הלכה חפיסת-ממתקים. הדבר היה מאלצני לתמוך בכל אותה מפולת-הר צפויה באחת מידי בלבד. דבר זה — מצדו — היה גורם להטית כתפי, ובו ברגע היה רובה ה-„גרנד“ שלי חג לו חוגה בזריזות על רצועתו והולם בערפה של קסדתו.

ידעתי כי אם אעצר אף רק לשניות מספר, על מנת לנסות להתקין עצמי, — לעולם לא אצליח

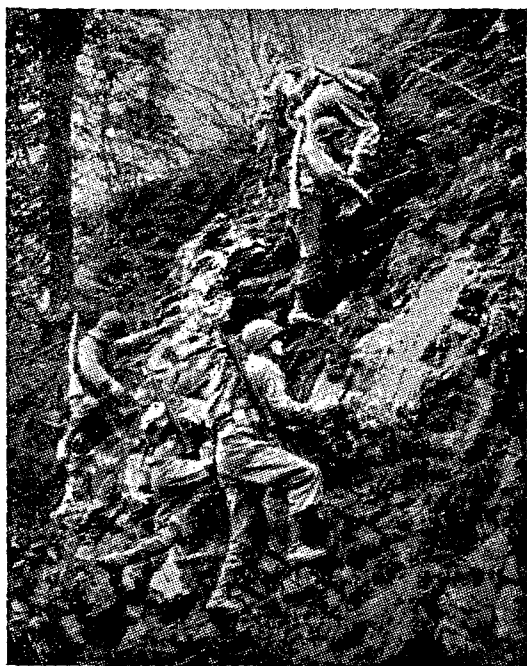
את משמעותם, ונותרה רק התנועה המגוחכת של פסיעה ומעידה, כשאתה חובט את ראשך ברובה או בקנה־מרגמה, ומתאמץ לתחוב חפצים לתוך כיסך הגדושים, ולהדק את תגורותיך. משחשתי מחדש במציאות העולם שמסביבי נתחולל במראה שנגלה לפני שינוי כה עז, כשל השינוי בין תמונת הדברים על הדרך שעה שהתקדמתי אל שדה־המוקשים — לזו שמצאתי בחורי לעת תחילתו של המסע.

לכשנשאתי לראשונה את ראשי ועלה בקי להסתכל סביבי — מאחר שעד כה ראיתי אך את עקביו של קפיטן הנרי ואת האבנים שנדרדרו מתחתם על מנת להתגלגל שוב אל מתחת לעקבי, — נראה הנוף שמסביבנו ממש כה ערום ועזוב כשם שהיה שוקק־חיים ומאוכלס בני־אדם שעה שהחילזנו במסע. משני עברינו נמצאו עתה רק צדדיהם החשופים של ההרים. הירח שולף את אורו הבהיר על המישורים ועל פני שיפולי הגבעות — נעלם זה כבר. למעשה לא שקע הירח; זה היינו אנחנו שכה העמקנו חדור אל בין ההרים עד כי הירח לא טיפס למקום ממנו יכול להגיע עלינו את אורו. מסביב היתה עלטה ודממה. בהסתכלי קדימה, מעל לקנהו המבהיק של המקלע האיטלקי שנשא קפיטן הנרי — יכולתי לראות אך את שנים או שלושת הדמויות האחרונות שבפלוגה הצועדת בראש. מאחור, מעבר כתריסר אנשים, לא נראה כבר מאומה.

ועתה נתנסיתי בנסיון־תחושת הראשון שעתידי היה להישנות במשך הלילה, — נסיון־תחושת היקיצה. הייתי כולי כה מרוכז בשמירה על מקומי בשדרה ובפסיעה נכונה — כאותו אדם החוצה נהר בדלגו על קורות צפות המכסות את פניו — עד כי הפכתי אדיש לכל דבר אחר. עתה, משהצלחתי להחזיר את שווי־משקלי, נדמה היה לי כאילו התעוררתי מתרדמה או מעלפון.

הסתכלתי בשעוני. השעה היתה קצת אחרי אחת בלילה. הקצב לא היה כה מהיר כפי שהיה קודם־לכן, והדרך בה דרכנו היתה כמעט שטוחה. הבחנתי שבשמים חסרי־הירח עדיין לא נראו עבים, וידעתי כי כאשר יעבור הירח במסלולו את קצות ראשי ההרים, יגיע אורו על פני העמק — והסביבה תתבהר שנית. וכך הרהרתי: „חלפה שעה. אנו נמצאים בודאי בעורף התיל האיטלקי הראשון שמעבר ההוא של ההר, שמימין — קצת מעבר למקום בו יצאתי לשדות־המוקשים שלנו“.

לא יכולתי לקבוע מה היה אורך השדרה שלנו, או עד לאיזה מרחק הרחק־ילכת עתה האדם הצועד

לחפוס בחזרה את מקומי בשורה. גם אדם טרי ורענן, כל מה שיכול היה לעשות הוא — לשמור, בקושי, על מהירות פסיעתו במסע עם הכלל, — וזאת בגלל השטיח הבוגדני של אבנים בלתי יציבות. יכול היה אדם ללכת על פניו — בסיוע דשמיא. אך לרוץ על פניו — לעולם לא; — ואם קרה ונשאר מי מאחור — שומה היה עליו לרוץ על מנת לשוב למקומו בשדרה.

בלכתי ובכשלי, ללא נשימה באפי אף כדי יכולת לקלל, — כל מה שיכולתי לעשות היה „לדוג“ בפראות, בידי החפשיה האחת, בחזי ולהוציא מצרכים ולנסות לגבבם בתוך כיסי, המלאים בלא־הכי, כך שישתהו שם. ואח"כ למשוך את חגורת־העליונה ברוב עמל למקום בו יהיה לאל־ידה ללכד את אותו השק המהלך שהפכתי להיות; ולאחר מכן למצוא חזרמנות להדק במקצת את תגורת־האקדח שלי. ולבסוף — להעתיק את רובי מן הכתף האחת לשניה, בתקוה שישאר תלוי עליה, ולא ישמט, למשך עוד מספר צעדים.

כעבור מאה וחמשים יארד החילותי נושם בטברות, ולמעשה איני זוכר שחדלתי מנשום כך, או שחזרתי לנשום בפשטות ובאופן נורמאלי — אלא הרבה לאחר שהיה כבר הקרב בעצמו למחרת בבוקר. כאלה היו פני הדברים בתחילת המסע: כל אחד היה כה עסוק, עד כי הזמן והמרחב איבדו לחלוטין

הקיום של אויב חי וממשי. לא היה בכך משום הפלגה בדיבורים, או מיעוט בדיבורים או דיבורים בכלל. הדברים היו פשוט מ ת ר ח ש ים, כאשר התרחשו; לא יכולתי לעשות מאומה, אלא להמשיך ולשרר דרכי הלאה. כולנו שרכנו דרכנו הלאה, בהתאם לאיזו תכנית־קרב שאיש מאתנו לא הבין בה אז מתום.

הענין סובב עתה על הליכה, הליכה, ושוב הליכה על פני אדמה נוקשה זרועת־סלעים, והיו אלו הרהורים גרידא, מה המרחק עד לאויב, או היכן אנו או לאשר עלול להתרחש. מחשבות בטלות אלה, ורבות אחרות כמותן, קיצרו את הזמן בעודנו צועדים. יכול אתה להרבות במחשבות שעה שאתה צועד לקראת קרב כי אתה אז ער מאוד, ורגליך נמצאות בקצב הליכה ואין לך דבר אחר לענות בו. כעבור זמן, משהופיע הירח והיה משום כחזה החד בצעידה זאת בין ההרים, הפסקתי לחשוב כליל ופשוט נהניתי ממראה־הנוף.

איש לא יאמין מה רב היה היופי בשעת אותו מסע לאחר שהופיע הירח; יופי כה רב עד כי השכיח ממך את המלחמה.

בלכתך באוכף הגבעה יכולת לראות, עד למרחק מאות ירדים ממך, את שורת האנשים בהתפתלה במורד הגבעה — דמויות המכסיפות בשריון הקל באור קרני הירח. לאטו היה הירח מונה את מנן השעות בחצותו ברקיע. כבר חלפה השעה שתיים, שעה שלוש, שעה ארבע. השדרה לא עוד נעה עתה ברציפות ללא־הפסק, אלא היתה מתקדמת במשך 15 או 20 דקות ואח"כ היתה נעצרת. משהו עיכב מדי פעם את השדרה, שם לפנינו, החניות הקצרות הן שהצילו אותי. יכולתי להרגיש שכפות־רגלי נלאו לשאתני ורגלי לא הרפו עתה ממכאוב, וכל מה שנשאתי הכביד עלי עכשיו ביתר שאת. מאוד רציתי לעשן. האחרונה בפקודות שהועברו אחורה לאורך השדרה, אמרה: לא לעשן ולא לדבר. משהיינו נעצרים היה כל איש כורע במקומו: הקפיטן והבחור הגבוה עם האלחוט ואנכיו, הווינו קבוצה. אחד מאתנו היה נוהג להוציא חפיסת סוכריות וכל אחד היה טורף אחת מן הקצה ומכניסה לפיו. האלחוט היה "דולק", וכשכולם דממו יכולת לשמוע בוקע מתוכם "השקול רם ודק. בערך בשעה שלוש, באחת החניות, קרב אלינו אחד הלייטננטים ולחש להנרי: "כמה עוד נותר ללכת?". הנרי הניד בראשו ומשך בכתפיו: הלייטננט פנה והביט אלי. בפניו ניכרת היתה דאגה. ההכחלתי בשעוני; צעדנו כבר במשך למעלה משלוש שעות אולם לי היה נדמה שלא עברנו, בכו

בראש פלוגת הרינג'רים. היה שקט מאוד מסביב, זמובן שעוד טרם הסתבך איש בצרה, כי בדרך־כלל צרה מעוררת קולות, ובהרים אלה אף הקול הנמוך ביותר מעורר הדים ובנות־קול. שמתילב שהטמר פרטורה של מוג'האוויר היתה אידיאלית לטיפוס; היא לא היתה חמה מדי ואף לא קרה מדי; מזג־האוויר היה פשוט רענן וצח. כל רוח לא גשבה בתחתית העמק, בו נמצאנו. הרהרתי בכך שאם אני איני יכול להבחין בבני־אדם מעבר לכמה מטרים — לא יוכל אויב כל שהוא להבחין בהם ממרחק רב יותר, — אולם אם ימצאו בקרבת־מקום משמרות־תשמוע, — לא תקשה עליהם קליטת אותות־רשרושן של מאות רגלים ואת קול הקשתן הרפה בסלעים.

חשבתי לי, "אלוהים אדירים, הרי התקפה זו לא תפתיע איש". רק לפני שעה עמדתי במעלה־קרקע קל וכל המישור שהשארנוהו שם, מאחורי, היה שוקק חיים ורוחש תנועת־צללים. התנועה באותו מישור גראתה ודאי, באור־הירח, ממרחק כמה מילין.

עתה לא יכולתי עוד לשמוע את טרטור המנועים שעל הדרך מאחורי, ליד גספה. עכשיו נמצאנו בעביר ההרים. וחשבתי: "ובכל זאת, אנכי לא יכולתי לשמוע את קול המוטורים בהיותנו ליד שדה המוקשים, קרוב לקו־האויב; לא, אף את התנועה שליד חנית הרינג'רים לא הייתי מצליח לראות משם".

ובכן, קיים היה הסיכוי שהאויב לא הבחין עדיין בהתקדמותנו. נזכרתי באוירונ־התצפית שהופיעו עם רדת־החשיכה. ושוב חשבתי על כך שבתצלומי־האוויר שלהם ודאי תיראנה הדרכים כשהן ריקות מכל וחנית הדיביזיה תיראה בהם כפי שהיתה ביום הקודם.

כמו־כן הרהרתי לעצמי: מה אני, לכל הרוחות, יודע בעניינים אלו. מעודי לא השתתפתי בקרב וכל אלה הנם הרהורים השאולים מספרים. זהו ממין השיחה המתנהלת בעניני התימרונים בחדר־האוכל שבמחנה האימונים. האלוהים יודע כיצד מתרחשים הדברים באמת. תמיד האמנו שבשדה־הקרב הם יפעלו טוב יותר: — הזקיף לעולם לא יהוה־בהקיץ, שירות־הקשר שלנו יפעל תמיד, והיחידות שלנו תמיד תמצאנה במקום ובשעה שיומה יהיה עליהן להמצא; שם, במחנה, יכולנו לגלות כמאה פגמים בכל דבר שבצענו, וכמאה דרכים שונות בהן יכול אויב ער להכות בני, בנצלו את שגיאותינו, לכתים היינו מפלגי גים בדברים על מה שבכותנו לבצע בשעת פעולה. אולם תמיד ידענו שזה נשאר בגדר דיבורים בלבד. ובכן טוב, הנה נמצא אני בכאן, צועד לי מאחורי

ישר, יותר משנים או שנים וחצי מילין. מראהו של הלויטננט היה מודאג כל כך שלחשתי: "יתכן כמחצית-הדרך".

הוא העיף מבט חזרה על הקפיטן ואמר: "זה רע, רע מאוד. המרגמות כבדות מדי בשבילם". הקפיטן הרזה רגע והסתכל קדימה אל תוך אור הירח. לפנינו היה מעלה-הר ואח"כ היה מדרון, וככל שהשיגה עיניו להציץ מבעד לצללים — עוד גבעות נשקפו ועוד עמקים. הקפיטן נאנח ואמר: "תן להם להאיט צעד. הוציא צמדים-מחברים² מתוך הכיתה שלפנים".

אח"כ פנה לבחור שעל האלחוט: "התוכל להתקשר עם קולונל צ'יטנדן?"

האלחוטאי הסתכל בשעונו וכשהניד בראשו לאות חיוב, ידעתי כי מכשיר-האלחוט הקטן שלו עדיין לא נמצא בטווח האויב. שיערתי לעצמי שכאן, בין ההרים, טווח זה יכול להיות כחמשה מיל. הוא קרא לתוך שפופרת-הדיבור: "הנרי לצ'יטנדן, הנרי לצ'יטנדן, עבור".

מיד נענה המכשיר: "צ'יטנדן להנרי, מה העניין?" הנרי אמר: "תנה לי את המיקרופון" ולחש לחוכו: "כיתות המרגמות מאיטות את צעדן. ההליכה קשה מדי. הופקדו צמדים-מחברים", ואח"כ — "היש הוראות? עבור". במכשיר השתרר שקט לכמה שניות. — "צ'יטנדן להנרי, O. K. עשה כמיטב יכולתך, עבור".

האנשים בשדרה שלפנינו קמו על רגליהם והוסיפו להתקדם בשקט. השדרה שוב נעה, ונצמד. עתה צעדתי, כשאני בוחן במבטי את הקרקע שלפני, משעשע עצמי במשחק עמו ומנסה להתחכם ע"י גילוי מדרך-רגל בין חלוקי האבנים — או, באם לא נמצא כל מקום כזה, — לבקש אחרי אבנים שטוחות, שלא תאמצנה את קרסולי. יכולתי לראות בעליל שהשאלה תהיה מעתה עד כמה אדע לכלכל את הליכותי באותו משחק — כי בקרסולי לא נותר עוד שארית-כוח, ואם אך פעם אטיל את משקל-גופי על רגל שלא דרכה-איתן על הקרקע — תנקע כף-רגלי, — וזה יהיה סוף פסוק. וכמו כן ידעתי שעתה יקבעו בגורלי חלקים מצערים של אוקיות אנרגיה. אמרתי לעצמי, — "חלק גופי העליון יהיה בסדר אם רגלי תעצורנה כוח להביאני שמה. חלק גופי העליון איננו עיף". תלפתי אותי המחשבה שעתה הנני ודאי מאחורי קו האויב, וכי קרבנו והלכנו אל מקום, בו עלולה

(2) צמדים-מחברים הגם חיילים הנקבעים ברווחים שבין יחידות המשנה של שדרת-המסע כדי לקיים מבצע להעביר הלאה את ההוראות ולהורות את הדרך.

לקבוע את גורלנו סטיה, ולו הקלה ביותר, במשמעת-המסע.

המולת-הרחש של מאות מצעדיר-רגלים התמזגה לקול חד-גוני. אולם מדי פעם היה מודעה-אישם לאורך השדרה, פוגע באבן בזוית בלתי-מתאימה והיא היתה מדרדרת אלי מרגלות הגבעה. או יש והיה מצטלצל קול-הקשה קל בפגוע קנה-רובה בכובע פלדה. אז היו מתרוממים הראשים שבשדרה כאילו להביע את מורת-רוחם, או על מנת להקשיב ביתר דריכות. כל אחד ואחד בשדרה הרגיש את מה שאנוכי החיליתי להרגיש — את קורבתנו לאויב.

החיליתי לתת את דעתי יותר ויותר לקנה-הפלדה המכחיל של המקלע האיטלקי של קפיטן הנרי. הוא הבחין וזהר באור-הירח. שמחתי שיכולתי להשיגה בו קודם לכן, וע"י כך לזהות על ידו בחשיכה את הקפיטן. אולם עתה היתה בזהקו של הקנה למגינת-לבי. כי אם לא יוכל אדם, שימצא על אחד הצוקים, להבחין בצלליות האנשים — בהיותן מתמזגות בצללי הסלעים, — ודאי שישתאה לנוכח אותה הברקת האור. דממה השתררה והלכה לאורך השדרה; עתה היו רווחים ממושכים בין דרדור אבן אחת לשניה. כל אחד צעד תוך הקפדה וזהירות מרובים.

השהיות תכפו עתה יותר, וכשקרבה השעה לחמש, התישבנו לנוח רגעים רבים, בנושמנו בכבדות לאחר טיפוס ממושך במיוחד. אחרי זאת התקדמנו כמה מטרים ושוב ישבנו. צל כבד מאוד נתפרס ממש לפנינו, ולא יכולת להבחין לאן פונה המשעול וכשהגענו לבסוף, לקצה אותו צל נוכחנו לראות משום-מה היססה כל-כך השדרה. היה-היה כאן מצוק אמיתי. האנשים נאלצו לטפס ולרדת בו, איש אחרי איש. האנשים שנשאו יותר מאשר את רוביהם התלחיים על הכתף, נאלצו להעביר את הציוד מיד אל יד. משהיה אחד צולל מהצוק — עשה הוא זאת

במהירות, כי האיש שלפניו היה ממש נמוג, תחת חטמה, בתוך החשיכה. כל אחד מהאנשים הונע כאילו בכוח פחד-טמיר חדש, הפחד פן יאבד או יושאר מאחור — והם היו יורדים על פני המצוק כאילו לא נמצאו בסופן של חמש שעות טיפוס מעלה ומטה, אלא אך בראשיתו.

קפיטן הנרי נראה קל-רגלים כאילה. הוא נעלם עוד בטרם הספקתי להניף את רגלי מעל לקצה המצוק ולהסתכל. אנה אקפוץ, לאמץ עצמי לקראת קפיצה על סלע השוכן שלושה או ארבעה רגל מתחתי, ואח"כ אל סלע אחר ושוב אחר ושוב אחר. למטה בתחתית הצל, נראה היה שהכל מתכנס ומסתיים אל מול גוש-סלע ענק, 10 או 15 רגל גובהו. אח"כ, משהורגלו שם העינים לחושך, יכולתי להבחין בניקרה מתחת לגוש-הסלע, מצד ימין; היה זה הפתח היחידי. גחתי על בטני והושטתי דרכה את רגלי, ובקובעי את משקלי על זרועותי — שלשלתי עצמי כהדרגה מטה. רגלי נגעה במשהו, אח"כ הרפתה — ואני הוספתי לרדת כשאני גולש מסלע אל סלע. ולפתע מצאתי עצמי על שפת-יובל שטוחה, בודד לעצמי, ללא נשימה באפי ולבי הולם בחזקה.

פניתי לדרך היחידה, שלאורך ערוצו של נחל. במרחק רב ממני שוב יכולתי לראות את אור הירח, ובהשוואה לעלטה ששררה שם בתחתית המצוק וגושי הסלע הכביר — נראה אור זה בהיר כאור-השמש. רצתי לקראתו. לרגלים שטיפסו זמן כה רב על גבי

סלעים נראתה קרקע הערוץ כה שטוחה ואיתנה עד כי היה זה כאילו לפתע רוחצו במים קרים. רצתי, כי רק עתה חשתי כמה חשוב להיות אחד מהשדרה מאשר יחיד בודד. רציתי להתחבר אל קצה השדרה שלפני, ובמהרה. לא רציתי לאבד כאן.

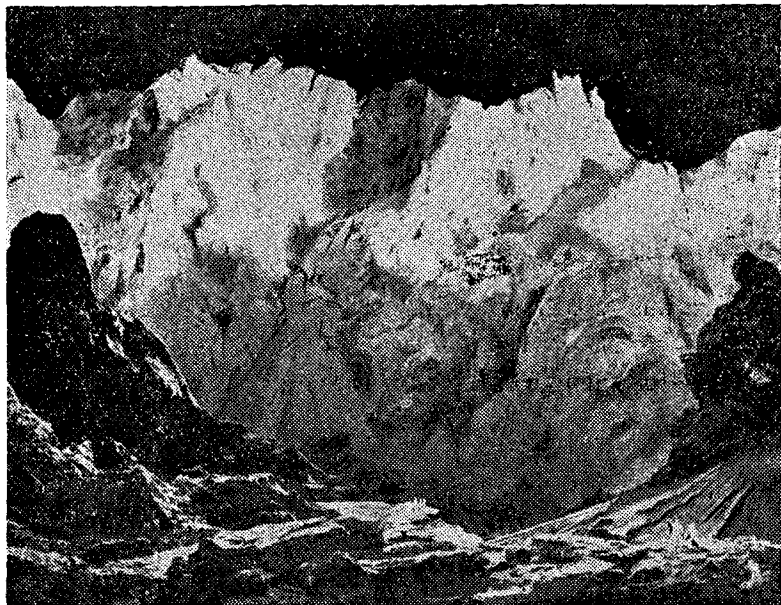
כמעט והתנגשתי עם חייל שניצב בנקודה שממנה והלאה האיר אור-הירח את קרקעיתו של הערוץ. הוא לחש לי בלי-קול, כשם שלחש למאות אנשים שצעדו לפני: „טפס לאותו דרגש קרקע שם.“ ובהצביעו לאותו עבר, הוסיף: „ואח"כ עקוף שמאלה, סביב בסיס הגבעה, ואח"כ, בקצה הרמה השטוחה, רד לתוך הבקעה שלימין.“ ולבסוף — כאילו ניתן הדבר לעשותו — לחש: „שמור על מבנה סגור.“ כשפניתי לדרכי ועזבותי, הופיע הבחור שלנו עם האלחוט כשהוא רץ, וכך התנגש בזקיקי. רמותי לו לבוא בעקבותי.

לאחר שעברנו את המורד הגדול — התקדמנו במהירות. הדריכה היתה קלה יותר, וכנראה שהם האיצו שם באנשים לנוע ביתר מהירות.

צדנו במבטנו את קפיטן הנרי בהיותו בקצה הרחוק של הרמה השטוחה, אולם אך לרגע קל בלבד. איש-הקשר נע לידי כצל. שוב לא ראיתי את הסרג'נט. כל הזמן הצצתי לפניו על מנת לגלות את קצה השדרה, ואיך שהוא לשמור על הקשר עמה כדי שלא לאבד את הדרך.

היה זה עתה. מרוץ עם הירח, כי זה נע לו בשמים והיה קרוב לשיאי ההרים שמימיננו. זה עתה ניבעו משמאל לנו עקבותיו הראשונים של האור המתפשט והולך.

כמעט והדבקתי שוב את קפיטן הנרי — כשלפתע הגענו למקום בו עמד וחיכה קולונל צ'יטנדן — שם על גבשושית-עשבים קטנה. ידעתי כי זהו הקולונל על פי תרהכסף שעל כובע-הפלדה שלו. נמצאו עמו עוד איש „שח"נע" אחד ושני קצינים. הוא דיבר בקול-לחש רם וכמעט וניתן להכיר בו סימן של צהלה. הוא דיבר כאילו אל ידידים מאו, בפשטות וללא הקדמות: „בני-אדם, וכי תופ-סים אתם את אשר עשינו? התופסים אתם? הצלחנו להע-ביר חמש פלוגות שלמות.“

הקולונל צעד קדימה והציץ בפני הקפיטן, כשהוא מתכופף קמעא על־מנת להסתכל מבעד לצל קובע־הפלדה שלו. — "אתה הנך קפיטן הנרי, האין זאת? אתה הוא הבחור שעל יחידת־המהנדסים". ואח"כ, כאילו שב וחזר אל עצמו מהזיה שבהתפשטות הגש־מיות, הסתכל בשעוץ־היד שלו ואמר: "עתה עלינו להתמיד ולהתקדם במהירות. ההתקפה מתחילה בשעה 6 לערך. בשעה 8 נזקק למרגמות שלך; השאר־נא, הנרי, צמדים־מחברים, להראות את הדרך לחיל־הרגלים שיבוא. הם עוד עלולים לאבד כאן את דרכם". אח"כ שוב פרצה התלהבותו של הקולונל: — "יודע הנך את משמעות הדבר לאלה הנמצאים שם, במישור אל מול פתח הבקעה? — אנו חייבים להפ־עיל את ה"הצגה" הזאת שלנו למועד. אגפיהם יהיו חשופים לגמרי אם לא נפתח ב"הצגה" זו בזמן. אבל יש לי חמש פלוגות שלימות שכבר עברו כאן, והן מתקדמות הלאה". קפיטן הנרי הוסיף לעמוד מבלי לאמר דבר, ואנכי עמדתי קרוב לידו, כשאני נושם בכבדות. הקולונל והשח־נע שלן ושני קציניו פנו להם ועברו על פני גבעת־העשבים ונעלמו. יצאנו בעקבותיהם כשעורבנו שותקים.

אחרי זה לא היו עוד שדרות שנוכל ללכת בעקבותיהן. הרג־רים כבר הלכו להם ואנחנו פשוט האצנו דרכנו בכדי שנתקרב ונדביקם מהר ככל האפ־שר. השעה חמש נקפה זה כבר, העמקים בהם עברנו עתה הסתמנו בבהירות, ולא יתכן היה שנאבד דרכנו. לא יכולת להבחין ברגע בו קרה הדבר, אולם הלילה חלף־עבר לו, והיה אור — אפילו בעמק. השעה היתה 14 דקות לשש, 12 דקות לשש, 9 דקות לשש. ראשוני שדרתנו אנו הרביקונה, ויכולתי להבחין בפני אנשיה את פלוגה ד', הם היו חסרי־מבע. עתה לא נראו בהם לא עייפות ולא מתיחות.

ראינו את האיש שחיכה לנו במרחק רב מאתנו, בעמדו על ראש ערימת סלעים. "קולונל צייטנדן הורה לאמר לקפיטן הנרי להחזיק את אנשיו פה", ובהצביעו כמעט ישר ימינה וקצת לפנים, כלפי קר־הרכס של הגבעה שצלילתה נחבלטה על רקע השמים. אמר: "העמדה נמצאת תיכף מאחורי הגבעה הזאת. קולונל צייטנדן הורה לאמר לקפיטן הנרי להר־שיב את אנשיו למטה, מאחורי הסלעים שם".

קפיטן הנרי הניע בראשו, והרץ פנה והלך. משהיו אנשים מגיעים היה סרג'נט צ'רוואסי נותן להם אות לרבוץ מאחורי הסלעים. הם היו פונים לעבר המקום שהסרג'נט הצביע עליו וכל אחד מהם,

מיד לכשמצא לעצמו מקום, — רבץ, הוריד את רובהו מעל כתפו ופשט את רגליו, בהניחו את הרובה על ברכיו או לידו על הקרקע, — ואח"כ נשאר שוכב ללא תנועה, נשען אל הסלעים. השעה כבר היתה שש חסר 8 דקות, שש חסר 7 דקות, השעה כבר היתה 4 דקות לשש. ביחיד ובזוגות באו ונתקבצו אנשים נוספים, ואלה — בראותם את האחרים ישובים, נחים בהישענם אל הסלעים, — פנו גם הם, מבלי שיורו לעשות כן, לעבר אותו מקום ונחו באותה הצורה. קפיטן הנרי ואנכי עמדנו וצפינו בקו רכס־הגבעה שבלט על רקע השמים. צ'רוואסי היה מלפנינו. הוא כרע על ברכו, כשקת־רובהו נחה על הקרקע.

שלושתנו השגחנו, כמעט כאיש אחד, בדבר שנתגלה עתה; הסרג'נט פרש זרוע אחת בהצביעו לשם — והפנה את ראשו לעברנו, בהניעו בראשו בחזקה מעלה ומטה: משהו נע שם, על ראש אותה הגבעה. שלושתנו החזקנו ברובים שלנו כאילו יונת־בר עמדה להתרומם ולעוף ועלינו להיות דרוכים כדי למחר ולירות בה. באותו רגע הרגשתי עצמי ער מאוד ודרוך. אח"כ, תוך כדי הסתכלותנו, יכולנו להבחין — מלמטה לדמויות שנצטירו על רקע השמים — בדמויות אחרות שטיפסו בכיוון אליהן. קודם לא יכולנו להבחין בהן, אולם אלה, לבשו, ללא ספק, בגדי חקי ויכולנו לראות את צורת קובע־הפלדה שלהם שהסתמנו על אפרורית שיפוע הגבעה. הורדנו את רובינו.

הסתכלתי בשמים והם היו מוארים לגמרי. לפתע נזכרתי עד כמה התאוותי קודם לכן לעשן; מוצאתי את הסיגריות שלי בכיסי והצתי אחת. השעה היתה ארבע דקות לאחר שש.

שקט רב שרר באור עלות־השחר. מקצת האנשים שכבר הגיעו ושהיו שרוצים בתחתית הסלעים — כבר הספיקו להרדם משך רגעים ספורים אלו. הם יוסיפו לנוח שם, או לישון, עד אשר ייאמר להם מה עוד נדרש מהם בצעד הבא.

והנה, בתוך הדממה הדקה נישא עתה בצלילות, כשכל־בת־קול שלה נשמעת קב־ונקי — קול תרועת החצוצרה. התרועה באה מעבר לאותו מקום בו נצטיירו צלליות האנשים על קו הרקיע, והיא הדהדה פעם או פעמים בעמק בו נמצאנו, ואח"כ, בטרם נמוג הקול — החלו היריות, שם למעלה בהר. קפיטן הנרי הציץ בי ואני הצצתי בו, והוא אמר: "בוא, הבה ונעלה לשם ונראה מה מתבשל".